

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

Autoritate de stat autonomă

Operator de date cu caracter personal nr. 11375

HOTĂRÂREA NR. 64 din 19.05.2010

Dosar nr: 460/2009

Petiția nr: 10.273/19.11.2009

Petent: Fundația Freies Europa Weltanschauung

Reclamat: Tribunalul Brașov

Obiect: obligarea cetățenilor la efectuarea accesului în clădire numai prin intrări distincte (ușa din spate a edificiului), discriminarea cetățenilor, în raport cu profesia acestora, atunci când solicită serviciile departamentului de arhivă și registratură

I. Numele și domiciliul părților

I.1. Numele și sediul petentei

I.1.1. Fundația Freies Europa Weltanschauung, Str. Câmpului nr. 141B/3, Cluj-Napoca, județul Cluj;

I.2. Numele și sediul reclamatului

I.2.1. Tribunalul Brașov, Bd. 15 Noiembrie nr. 45, Brașov, județul Brașov.

II. Obiectul sesizării

Petiția nr. 10.273/19.11.2009 (filele 1-3 din dosar) arată că cetățenilor sunt obligați la efectuarea accesului în clădire numai prin intrări distincte (ușa din spate a edificiului), iar serviciile departamentului de arhivă și registratură se acordă preferențial.

III. Descrierea presupusei fapte de discriminare

Petenta consideră discriminatorie obligarea cetățenilor la efectuarea accesului în clădire numai prin intrări distincte (ușa din spate a edificiului), și acordarea preferențială a serviciilor departamentului de arhivă și registratură.

IV. Procedura de citare

Părțile au fost citate pentru 26.01.2010 la sediul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (în continuare CNCD).

La citare s-a prezentat petenta.

Procedura de citare a fost legal îndeplinită.

V. Susținerile părților

Petenta, organizație neguvernamentală, arată următoarele:

- la sediul petentului cetățenii pot intra doar prin intrarea situată în dosul clădirii, pe intrarea principală accesul fiind interzis cu excepția judecătorilor, procurorilor și avocaților;
- această măsură reprezintă o segregare a cetățenilor în funcție de clasă și rasă;
- totodată s-a creat un program diferit de acces la registratura și arhiva instanței pentru avocați și notari publici ori ale categorii profesionale din sectorul judiciar, permițând acestora utilizarea serviciului public în mod exclusiv, în cadrul unui program special;
- în timp ce cetățenii au obligația să aștepte în fața ușii, având dreptul să intre câte unul odată, iar avocații se bucură de prioritate, având dreptul să acceseze serviciul public discreționar, înaintea oricărui cetățean care așteaptă în fața intrării;
- această măsură reprezintă o segregare pe bază de ocupație.

Reclamatul, prin **Adresa nr. 2342/35 din 28.12.2009**, semnată de C T S , președintă delegată (filele 9-14 din dosar), înregistrată la CNCD cu **nr. 10/04.01.2010**, arată următoarele:

- accesul în clădire se face din Bulevardul Iuliu Maniu, prin curtea imobilului, amenajată astfel încât să asigure legătura dintre Judecătoria Brașov și Tribunalul Brașov, de unde intrările în clădire sunt sub asigurarea pazei, toți justițiabilii, avocații și chiar persoanele nou angajate în cadrul instanței trebuind să se supună normelor de verificare efectuate de jandarmii de serviciu;
- persoana născută instanțelor poate accede în clădire prin cele două părți laterale ale imobilului fără verificări prealabile dar și prin intrarea din B-ul 15 Noiembrie, precum și pe cele două porți accesibile cu cartelă magnetică;
- avocații și consilierii juridici și judecătorii de asemenea pot accesa intrarea din curte, precum și cea de față, accesul fiind permis acestora fără verificări prealabile prin prisma caracterului dinamic al activității acestora ce presupune intrarea și ieșirea pe parcursul unei zile de mai multe ori, precum și față de numărul de cauze pe care aceștia le au la mbele instanțe, iar deplasarea de la o sală la alta trebuie să fie efectuată rapid;
- privind accesul la registratură, programul acestui birou este de luni până vineri, între orele 08,00-12,00, fără nici o diferențiere;
- programul arhivelor este de luni până vineri, orele 08,30-12,30, fără nici o diferențiere.

Reclamatul, prin **Adresa nr. 86/39 din 21.01.2010**, semnată de judecător C T S , președintă delegată (filele 17-18 din dosar), înregistrată la CNCD cu **nr. 696/25.01.2010**, arată următoarele:

- ambele intrări în clădire (cea din B-ul 15 Noiembrie și cea din B-ul Iuliu Maniu) sunt intrări principale, cu diferența că lângă cel de-al doilea cale de acces au fost montate panourile de afișaj și anunțuri ale instanței;
 - indiferent pe care cale de acces intră persoanele în clădire, sunt supuși controlului jandarmilor;
 - în consecință, nu există o discriminare.
- Anexează poze în susținerea celor afirmate (filele 18-22).

Cu ocazia audierii petenta a depus la dosar note scrise (filerle 23-24), în care arată următoarele elemente noi:

- reclamatul recunoaște faptul că nu doar angajații dar și alte persoane au intrare preferențială în clădire, cum ar fi avocații, consilierii juridici;
- controlul persoanelor care intră în sediul reclamatului este un act normal, se critică însă diferențierea de tratament;
- argumentul că resursele reclamatului sunt limitate de personalul de securitate nu este un argument de luat în considerare, din moment ce același personal se poate muta la intrarea monumentală în clădire.

Anexează poze în susținerea celor afirmate (filele 25-33).

Petenta a depus concluzii scrise (adresa înregistrată la CNCD cu **nr. 1125/12.02.2010**, filele 50-51) în care a arătat că reclamata nu a prezentat nici un argument, juridic ori logic, care să susțină interdicția stabilită pentru cetățeni în utilizarea intrării monumentale, această cale fiind deschisă avocaților, consilierilor juridici, procurorilor, judecătorilor, funcționarilor, jandarmilor, nu și justițiabililor.

Reclamatul a depus concluzii scrise prin **Adresa nr. 330/34 din 18.02.2010**, semnată de Carmen Teodora Smarandache, președintă delegată (filele 54-58 din dosar), înregistrată la CNCD cu **nr. 1471/23.02.2010**, menține cele arătate anterior.

Anexează documente în susținerea celor afirmate (**Proiect de manual pentru standardele de proiectare a clădirilor în care își desfășoară activitatea instanțele de judecată din România**, filele 59-69).

VI. Motivele de fapt și de drept

În fapt, Colegiul Director reține că la Tribunalul Brașov există o intrare monumentală, din față, prin care accesul este asigurat doar pentru personalul tribunalului și avocaților respectiv consilierilor juridici, și o intrarea din curtea instituției pentru alte categorii de persoane (reclamanți, pârâți, martori, public).

În drept, Colegiul Director reține următoarele:

Protocolul nr. 12 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art 1 prevede interdicerea generală a discriminării: „Exercitarea oricărui drept prevăzut de lege trebuie să fie asigurată fără nici o discriminare bazată, în special, pe sex, pe rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau oricare altă situație.”

Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (în continuare **O.G. nr. 137/2000**), republicată, la art. 2 alin. 1 stabilește: „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”, iar alin. 3 arată: „Sunt discriminatorii, potrivit prezentei ordonanțe, prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane, pe baza criteriilor prevăzute la alin. (1), față de alte persoane, în afară cazului în care aceste prevederi, criterii sau practici sunt justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a acelui scop sunt adecvate și necesare.” Alin. 4 prevede: „Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane,

grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale.”

6.1. Colegiul director constată că privind accesul limitat al unor categorii de persoane la arhiva și registratura reclamatului petenta nu a depus probe, iar reclamatul a arătat că faptele prezentate în petiție nu sunt reale. Ulterior, prin punctele de vedere și concluzii scrise reclamatul nu a revenit asupra acestui aspect. În consecință, Colegiul director constată că aceste fapte nu există.

Opinie majoritară exprimată de Asztalos Csaba Ferenc, Gergely Dezideriu, Panfile Anamaria, Pop Ioana Liana, Vasile Vasile-Alexandru, Vlaș Claudia Sorina:

A discrimina înseamnă a diferenția sau a trata diferit două persoane sau două situații, atunci când nu există nicio distincție relevantă sau de a trata într-o manieră identică două sau mai multe persoane sau situații care sunt în fapt diferite.

Pentru a determina dacă practica petentei de a permite accesul în clădirea Tribunalului Brașov pe căi de acces distincte celor două categorii de persoane este discriminatorie sau nu vom analiza următoarele aspecte:

- existența unui tratament diferențiat;
- testul de comparabilitate între cele două categorii de persoane;
- existența unui criteriu;
- încălcarea unui drept fundamental sau prevăzut de lege;
- existența sau nu a unui scop, a unei justificări obiective pentru această măsură, și dacă măsura luată este adecvată și necesară.

Astfel, constatăm că există un tratament diferențiat între cele două categorii de persoane care au acces pe două căi distincte în clădirea Tribunalului Brașov. Potrivit Curții Constituționale principiul egalității de șanse nu înseamnă uniformitate, așa încât la situații egale trebuie să corespundă un tratament egal, la situații diferite tratamentul juridic nu poate fi decât diferit (**Decizia nr. 312/2001, M.Of. nr. 99/2002, Decizia nr. 82/2002, M.Of. nr. 261/2002**).

Considerăm că în speța de față cele două categorii de persoane se află în situații diferite. Judecătorii, procurorii și avocații au un alt statut față de justițiabili, scopul pentru care accesează clădirea Tribunalului Brașov este diferit în raport cu justițiabili. Pentru magistrați și avocați clădirea instanței reprezintă locul de exercitare a profesiei lor. Accesul acestora trebuie să fie rezonabil, rapid și sigur.

Justițiabilul accesează clădirea Tribunalului Brașov pentru a apela la un serviciu oferit de puterea judecătorească.

În concluzie apreciem că cele două categorii de persoane supuse analizei nu se află într-o situație comparabilă, ori potrivit art. 1 alin. (3) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare** „exercitarea drepturilor fundamentale și a celor prevăzute de lege privește persoanele aflate în situații comparabile”.

În speța de față nu putem să identificăm un criteriu de diferențiere care să constituie baza tratamentului discriminatoriu. Nu putem să acceptăm criteriul de categorie socială generică a tuturor cetățenilor care accesează clădirea Tribunalului Brașov și categoria profesională a celor care își exercită activitatea, își desfășoară munca în aceeași clădire.

Cetățenilor care accesează clădirea Tribunalului Brașov pe o intrare distinctă de cea a categoriei profesionale în cauză, nu li se încalcă niciun drept fundamental sau unul prevăzut de lege. Astfel, cetățenilor nu le este încălcat liberul acces la justiție, liberul acces într-un spațiu public și nici dreptul la demnitate personală, deoarece condițiile de acces sunt rezonabile și se efectuează în condiții și proceduri prestabilite.

Măsurile de securitate și de siguranță care se impun la sediul unei instanțe pot să constituie justificări obiective pentru tratamentul diferențiat de față, dar considerăm că o

astfel de măsură vine în întâmpinarea cerinței principiului aparenței de justiție (**Recomandarea (94) 12 a Comitetului de Miniștri către statele membre privind independența, eficiența și rolul judecătorilor**, adoptată la 13 octombrie 1994). Conform acestui principiu magistratului îi trebuie create condițiile efective de exercitare în mod independent a actului de justiție. Or, o astfel de măsură de delimitare a contactului între magistrați și justițiabili este una necesară pentru a contribui la îndeplinirea principiului aparenței de justiție.

În drept, art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 1 alin. (3), cu art. 10 și cu art. 15 din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, Recomandarea (94) 12 a Comitetului de Miniștri către statele membre privind independența, eficiența și rolul judecătorilor**, adoptată la 13 octombrie 1994.

Față de cele mai sus considerăm că faptele sesizate nu constituie discriminare potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**.

Opinie separată exprimată de Haller István:

6.2. Privind obligarea cetățenilor la efectuarea accesului în clădire numai prin intrări distincte (ușa din spate a edificiului), am analizat situația existentă la Tribunalul Brașov, din prisma definiției discriminării conform legislației naționale și a tratatelor internaționale în domeniu. Discriminarea reprezintă (a) diferențierea (b) bazată pe un criteriu (c) care atinge un drept (d) fără o justificare obiectivă.

6.2.1. În conformitate cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) în domeniu, există o diferențiere dacă persoanele aflate în situații similare sunt tratate în mod diferențiat, sau dacă persoane aflate în situații diferite sunt tratate în mod identic.

În situația de față, există:

- categoria angajaților reclamatei (magistrați, funcționari publici etc.);
- categoria altor persoane care își desfășoară activitatea profesională principală în sediul reclamatei (avocați, jandarmi etc.);
- categoria persoanelor care se prezintă la sediul reclamatei pentru soluționarea proceselor în curs (părțile din procese, public etc.).

Din punctul de vedere al accesibilității, aceste trei categorii de persoane se află în situație comparabilă. Toate cele trei categorii au drepturi similare privind accesul într-un loc public. Interesul acestor trei categorii de persoane este să ajungă cât se poate de rapid și simplu în interiorul sediului reclamatului la locul potrivit. Nu există un interes superior al angajaților față de cel al „cetățenilor de rând” care, la urma urmei, prin taxele și impozitele lor, susțin instituția.

6.2.2. Fapta de discriminare este determinată de existența unui criteriu. Se poate invoca orice criteriu, iar între acest criteriu și faptele imputate reclamatului trebuie să existe un raport de cauzalitate.

Constat că diferențierea accesului în sediul reclamatului se face pe criteriul socio-profesional, ce intră în categoria „orice alt criteriu”. Între acest criteriu și faptele imputate reclamatului există un raport de cauzalitate, recunoscut însuși de reclamat.

6.2.3. O faptă poate fi considerată discriminatorie dacă atinge un drept, oricare dintre cele garantate de tratate internaționale ratificate de România sau cele prevăzute de legislația națională.

În situația de față consider că deși se asigură dreptul de acces în sediul reclamatei, accesul pe intrarea din curte, față de intrarea din față, poate atinge demnitatea personală a persoanelor care se prezintă la sediul reclamatei pentru soluționarea proceselor în curs,

impunând un sentiment de cetățean de rangul doi, de supus față de persoanele care pot avea acces în instituție pe intrarea principală.

6.2.4. Diferențierea nu reprezintă discriminare dacă pentru această diferențiere există o justificare obiectivă. Justificarea obiectivă include existența unui scop legitim, atins prin metode adecvate și necesare.

Privind justificarea obiectivă, prin juresprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a enunțat următoarele principii:

- **Convenția** nu interzice orice tratament diferențiat, ci doar acel tratament diferențiat care nu are o justificare obiectivă și rezonabilă, având în vedere faptul că de multe ori statele trebuie să adopte legi care prevăd un tratament diferențiat, menit să corecteze inegalitățile faptice; justificarea trebuie să fie analizată în relație cu scopul legitim și efectele măsurii în cauză (**Cazul „referitor la unele aspecte ale legislației cu privire la limba educației în Belgia” împotriva Belgiei**, 23 iulie 1968);
- prin discriminare se înțelege un tratament diferențiat al persoanelor aflate în situații comparabile, fără a exista o justificare obiectivă și rezonabilă; art. 14 din **Convenție** nu interzice statelor membre să trateze grupurile diferențiat în maniera de a corecta inegalitățile faptice; în anumite circumstanțe absența unui tratament diferențiat reprezintă o violare a dispoziției în cauză; poate fi discriminatorie aceea politică sau măsură generală care prejudiciază în mod disproporționat un grup de persoane, chiar dacă măsura nu vizează în mod specific acel grup; o discriminare potențială poate rezulta dintr-o situație faptică (**D.H. și alții împotriva Cehiei**, 13 noiembrie 2007, **Sampanis și alții împotriva Greciei**, 5 iunie 2008);
- justificarea obiectivă și rezonabilă trebuie să urmărească un scop legitim, și măsura aplicată trebuie să fie proporțională cu scopul urmărit; în cazul tratamentului diferit bazat pe rasă, culoare sau origine etnică noțiunea de justificare obiectivă și rezonabilă trebuie interpretată într-o manieră cât se poate de strictă (**D.H. și alții împotriva Cehiei**, 13 noiembrie 2007, **Sampanis și alții împotriva Greciei**, 5 iunie 2008).

În analiza scopului legitim, trebuie analizat existența acestui scop raportat la dreptul atins prin diferențiere (spre exemplu, conform **Convenției europene a drepturilor omului**, libertatea de exprimare poate fi restrâns pentru următoarele scopuri legitime: pentru securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică, apărarea ordinii, prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, moralei, reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale, pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești).

În analiza metodei adecvate și necesare, trebuie analizat dacă prin metoda aleasă se atinge scopul dorit, și dacă există sau nu alte metode prin care scopul poate fi atins, fără a crea o situație de diferențiere.

Reclamatul ca justificare obiectivă a invocat necesitatea de a asigura protecția și controlul persoanelor care intră în sediul reclamatului. Acest scop este legitim. Consider însă că reclamatul ar putea realiza controlul nu la intrarea dinspre curte dar la intrarea principală, în concluzie măsura nu poate considerată ca fiind adecvată.

Soluția este aplicată la alte tribunale, cum ar fi Tribunalul București sau Tribunalul Buzău.

6.2.5. În concluzie, constat că realizarea accesului prin intrarea din curte și nu prin intrarea principală (având în vedere faptul că sediul are o fațadă, iar una dintre intrări este dinspre fațadă, această intrare devine intrare principală din punct de vedere arhitectural, indiferent cum se definește de către reclamat) reprezintă o diferențiere pe criteriul socio-profesional care nu poate fi justificată prin nevoia de control și de asigurare a securității. Reclamatul a avut un comportament prin care a defavorizat nejustificat un grup de

persoane. Astfel asigurarea accesului persoanelor care nu fac parte din categoria angajaților sau din categoria avocaților și consilierilor juridici prin curtea instanței de judecată și nu prin intrarea principală reprezintă discriminare conform art. 2 alin. 1, 3 și 4 al **O.G. nr. 137/2000**, republicată.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu 6 voturi pentru și un vot împotriva ale membrilor prezenți la ședință

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Fapta de discriminare a cetățenilor, în raport cu profesia acestora, atunci când solicită serviciile departamentului de arhivă și registratură, nu a fost probată de petentă conform art. 20 alin. 6 al **O.G. nr. 137/2000**, republicată;
2. Privind asigurarea accesului persoanelor care nu fac parte din categoria angajaților sau din categoria avocaților și consilierilor juridici prin curtea instanței de judecată și nu prin intrarea principală, fapta nu reprezintă discriminare conform art. 2 alin. 1, 3 și 4 al **O.G. nr. 137/2000**, republicată;
3. O copie a prezentei hotărâri se va comunica petentului.

VII. Modalitatea de plată a amenzii: —

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare** și **Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Președinte

GERGELY DEZIDERIU – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

PANFILE ANAMARIA – Membru

POP IOANA LIANA – Membru

VASILE VASILE-ALEXANDRU – Membru

VLAȘ CLAUDIA SORINA – Membru

Data redactării: 04.06.2010

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, în fața instanței de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare** și **Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

